

Fabrizio brzy padl na markytánky, a cítě v srdci hlubokou vděčnost k žalárnici v B., dal se s nimi do řeči; zeptal se jedné z nich, kde je jeho pluk, čtvrtý husarský.

„Kdybys raději tak moc nespáchal, vojáčku,“ odpověděla markytánka, dojatá Fabrizioovou bledostí a jeho krásnýma očima. „Tvá pěst není ještě dost pevná na rány šavlí, které tu dnes budou padat. Ještě kdybys tak měl ručnici, nic bych neřekla; vystřelit by sis mohl jako každý jiný.“

Tato rada se Fabrizioovi nelíbila; marně však pobízel svého koně. Nebyl s to jet rychleji, než drkotal markytánčin vozík. Chvillemi to vypadalo, jako by se dělostřelba blížila, jeden druhého neslyšel: Fabrizio byl totiž tak celý bez sebe nadšením a štěstím, že se dal s markytánkou znovu do řeči. Každé její slovo násobilo jeho štěstí a učilo ho chápat je. Ta žena se mu zdála tak hodná, že jí nakonec všechno řekl; jen neprozradil své jméno a zatajil, že uprchl z vězení. Markytánka nevycháze-la z úžasu nad tím, co jí ten krásný mladý voják vypráví, a nic nechápala.

„Už vím, co v tom je,“ vzkřikla konečně vítězně se tváříc; „vy jste mladý panáček zamilovaný do ženy některého důstojníka od čtvrtých husarů. Vaše milá vám asi darovala uniformu, tu, co máte na sobě, a vy běžíte za ní. Ne, opravdu, jako že je Bůh nade mnou, vy jste nikdy nebyl vojákem; ale protože je váš pluk v ohni a vy jste statečný chlapec, nechcete, aby vás pokládali za zbabělce.“

Fabrizio všechno připustil: byl to jediný prostředek, jak

dostat dobrou radu. „Nemám poněti,“ říkal si, „jaké mají všichni tihle Francouzi způsoby; a jestli mě někdo nepoučí, co mám dělat, nakonec se zase dostanu do vězení, a ještě mi ukradnou koně.“

„Především se, chlapečku, přiznej,“ řekla markytánka, čím dále přátelštější, „že ti není ani jedenadvacet: když řeknu moc, tak nejvýš sedmnáct.“

Byla to pravda a Fabrizio se rád přiznal.

„Tak to nejsi ani rekrut; jdeš si dát polámat kosti jediné pro krásné oči té paničky. Hrom do škopku, gusto nemá špatné. Jestli máš od ní ještě nějaké ty *žlutáčky*, musíš si *primo* koupit nového koně; jen se dívej, jak ta tvá herka stříhá ušima, když kanón práskne trochu blíže; je to selský kuň, a jak se dostaneš do bitevní čáry, připraví tě o život. Vidíš tam nad tím plotem ty bílé obláčky? To pálí četa, hošku. A tak se připrav, že budeš mít pořádně nahnáno, až ti budou kulky svištět kolem uší. A dokud máš ještě chvíli kdy, udělal bys dobře, kdybys trochu pojedl.“

Fabrizio se zařídil podle její rady; podával markytánce napoleon a požádal ji, aby si ponechala, co jí patří.

„Jeden by nad tebou plakal,“ vzkřikla ta dobrá žena; „chudinka neumí ještě ani utrácet peníze! Zasloužil bys na mou duši, abych sebrala ten tvůj napoleon a pobídla Kokotu do trysku; ať mě čert veme, jestli by mi ta tvá herka stačila. Co bys, hlupáčku, dělal, kdybys viděl, že беру roha? Zapiš si za uši, že když začne rámusit kanón, nikdy se neukazuje zlato. Tu máš,“ řekla, „tady je osmnáct franků padesát centimů, a tvá snídaně tě stojí třicet sou. Koní teď brzy budeme mít habaděj. Za malého koníka dáš deset franků a v žádném případě ne víc než dvacet, i kdyby to byl sám Pegas.“

Když Fabrizio dojedl, jakási žena se přiblížila přes pole na cestu a přerušila markytánku, která neustále řečnila.

„Holahó!“ zvolala na ni ta žena; „holahó, Margot, tvůj šestý lehký je vpravo.“

„Musím tě opustit, chlapečku,“ řekla markytánka našemu hudinovi. „Ale opravdu je mi tě líto, cítím s tebou, krajcpajc! Jsi učiněně aemluvně, každému skočíš na špek, jako že je Bůh nade mnou! Pojď se mnou k šestým lehkým.“

„Chápu, že nemám žádné zkušenosti,“ odpověděl Fabrizio, „ale chci se bít a jsem pevně odhodlán jít směrem k těm bílým obláčkům.“

„Podívej se, jak tvůj kůň stříhá ušima! Až tam bude, třebaže je to taková slabotinka, vyrazí tryskem a pámbuví, kam tě ponese. Dej na mé slovo: jak přijdeš mezi vojáky, seber někde pušku a sumku a dělej přesně to, co budou dělat ostatní. Ale probůh oč, že nevíš ani, jak se roztrhne obal patrony?“

Do Fabrizia jako by píchl, ale přiznal se své nové přítelkyni, že uhodla.

„Chuděra, složí ho, než bys řekl švec; namoutě, to nebude dlouho trvat. Rozhodně musíš jít se mnou,“ pokračovala markytánka velitelsky.

„Ale já se chci bít.“

„I bít se budeš; nemysli si, šestý lehký, to je nějaký pluk, a dnes berou každého.“

„Ale dostaneme se brzy k vašemu pluku?“

„Nejděle za čtvrt hodiny.“

„Doporučí-li mě ta hodná žena,“ říkal si Fabrizio, „nebudou mě pro to, že se v ničem nevyznám, pokládat za špióna a já se budu moci bít.“ V té chvíli se dělostřelba zdvojnásobila, rána stíhala ránu. „Je to jako růženec,“ řekl Fabrizio.

„Už je rozeznat střelbu čet,“ řekla markytánka a švihla bičem svého koníčka, tím střílením, jak se zdálo, velmi rozjařeného.

Markytánka pak zabočila vpravo a dala se příční cestou loukami; bylo tam na stopu bláta; markytánčin vozík v něm div neuvízl; Fabrizio tlačil kolo. Jeho kůň dvakrát upadl. Pak se voda zčásti ztratila a cesta přešla v pěšinu uprostřed pažitů. Sotva Fabrizio ušel pět set kroků, jeho ubohá herka se před čímsi zastavila: byla to mrtvola; ležela přes cestičku a poděsila koně i jezdce.

Od přírody tak bledá Fabrizioova tvář výrazně zezelenala; markytánka se podívala na mrtvého a řekla jen jakoby k sobě: „To není od naší divize.“ Pak zvedla oči k našemu hrdinovi a vypukla v smích:

„Ha ha ha, hošku,“ zvolala, „ne, to je prima!“ Fabrizio zůstal jako přimrazen. Zvláště ho poděsily špinavé nohy

mrtvého vojáka. Střevíce už někdo stáhl a ponechal mu jen bídné kalhoty, které byly samá krev.

„Jen se podívej pěkně zblízka,“ pravila markytánka, „skoč z koně, musíš si zvykat. Hele,“ zvolala, „dostal ji do hlavy.“

Kulka vnikla do hlavy u nosu, vyšla protějším spánkem a ohavně mrtvolu znetvořila; jedno oko zůstalo otevřeno.

„Jen slez z koně, hošku,“ naléhala markytánka, „stiskni mu ruku; schválně, jestli on stiskne tvou.“

Ačkoli se otřásal odporem, div duši nevypustil, Fabrizio skočil bez váhání z koně, vzal mrtvého za ruku a pevně jí potřásl; pak zůstal jako bez ducha; cítil, že už nemá sílu znovu vsednout na koně. Hrůzně na něj působilo zejména to otevřené oko.

„Markytánka si bude o mně myslet, že jsem sketa,“ říkal si hořce; ale cítil, že je neschopen jakéhokoli pohybu: byl by se zhroutil. Hrozný okamžik: Fabrizio užuž omdlával. Markytánka si toho všimla, mrštně seskočila z vozíku a bez jediného slova mu podala skleničku pálenky. Zvrátil ji do sebe jedním douškem; byl pak s to vsednout na svou herku a mlčky pokračoval v jízdě. Markytánka se na něj chvílemi po očku dívala.

„Bít se budeš zítra, hošku,“ řekla konečně, „dnes zůstaneš se mnou. Vidiš sám, že se vojenskému řemeslu musíš učit.“

„Naopak, chci se bít okamžitě,“ vzkřikl náš hrdina ponuře; markytánka v tom viděla dobrou předzvěst. Dělostřelba stále sílila a zdálo se, že se blíží. Její výstřely tvořily už nepřetržitý basový doprovod; rána stíhala ránu bez nejmenší přestávky a nad tímto basem, připomínajícím hukot vzdálené bystriny, bylo možno velmi dobře rozeznat palbu střílející čty.

V té chvíli se cesta vnořila do malého lesíka: markytánka spatřila tři nebo čtyři vojáky naší armády, jak utíkají, co jim nohy stačí směrem k ní; mrštně skočila z vozu a běžela se schovat asi patnáct nebo dvacet kroků od cesty. Skrčila se v díře, která zbyla po vyvráceném velkém stromu. „Teď tedy uvidím,“ řekl si Fabrizio, „jsem-li sketa.“ Postavil se u markytánčina vozíku a tasil šavli. Vojáci si ho ani nevšimli a minuli ho utíkající podle lesa, nalevo od cesty.

„To jsou naši,“ řekla klidně markytánka, když se celá

udýchaná vrátila k svému vozíku... „Kdyby ten tvůj kůň byl schopen klusu, řekla bych ti jeď až na konec lesa a podívej se, jestli je tam dál v polích čistý vzduch.“

Fabrizio se nenechal dvakrát pobízet, ulomil topolovou větev, otrhal z ní listí a vši silou šlehal koně; herka vyrazila tryskem, ale po chvíli se vrátila k svému obvyklému klusu. Také markytánka pobídla svého koně. „Počkej přece, zastav,“ křičela na Fabrizia. Brzy vyjeli oba z lesa. Když dospěli na okraj pláně, došel jim k sluchu ukrutný hřmot, ze všech stran hřměla děla a rachotily ručnice, vpravo, vlevo, vzadu. A protože lesík, z něhož vyjeli, byl na pahorku zvedajícím se osm nebo deset stop nad tou rovinkou, viděli dosti dobře na jeden úsek bitvy; ale na louce za lesíkem nebylo vidět živou duši. Louka lemovala ve vzdálenosti asi jednoho tisíce kroků dlouhá řada hustých vrb; nad vrbami se objevoval bílý kouř, který chvílemi vířivě stoupal k nebi.

„Kdybych jen věděla, kde je ten pluk,“ řekla markytánka rozpačitě. „Rovně přes tuhle louku jít nemůžeme. A ty,“ obrátila se na Fabrizia, „jestli uvidíš nepřátelského vojáka, napíchni ho rovnou na šavli, ne abys s ním šavloval na dlouhé lokte.“

Vtom spatřila čtyři vojáky, o nichž byla právě řeč: vyrazili z lesa na planinu, nalevo od cesty. Jeden z nich byl na koni.

„Tady máš, co potřebuješ,“ řekla Fabrizioovi. „Hola hej, ty tam,“ zavolala na toho na koni, „pojď na skleničku pálenky!“ Vojáci se přiblížili.

„Kdepak je šestý lehký?“ křičela.

„Asi pět minut tímhle směrem, vpředu u té struhy, jak vede podle těch vrb; zrovna teď padl jeho plukovník Macon.“

„Ty, chceš si vydělat pět franků za koně?“

„Pět franků! Ty jsi dobrá, matičko. Pět franků za důstojnického koně! V tu ránu ho prodám za pět napoleonů!“

„Dej sem rychle jeden svůj napoleon,“ obrátila se markytánka na Fabrizia. Pak přistoupila k vojákovu na koni: „Tak rychle dolů z toho koně,“ velela, „tady máš napoleon.“

Voják seskočil z koně a Fabrizio se mrštně vyšvihl do sedla; markytánka zatím odpínala z Fabrizioova koně plášťové řemení.

„Hej, vy tam, tak mi přece pomozte,“ volala na vojáky, „přece se nebudete dívat, jak dáma pracuje!“

Ale jakmile ukořistěný kůň ucítil plášťové řemení, začal se vzpínat a Fabrizio, jinak znamenitý jezdec, měl co dělat, aby ho udržel.

„A jéje!“ poznamenala markyťánka; „milostpán nerf zvyklý, aby ho řemení lechtalo.“

„Je to generálský kůň!“ vzkřikl voják, který ho proál. „Byl by za babku za deset napoleonů!“

„Tady je dvacet franků,“ jásal Fabrizio, celý bez sebe radostí, že pod sebou cítí koně kypícího elánem.

Vtom padla do vrbové aleje v kosém úhlu dělová koule a Fabrizioovi se naskytla zvláštní podívaná, jak se vrbové snítky rozlétávají na všechny strany jako pokoseny.

„Hele, hrubé kusy najíždějí,“ řekl mu voják, berá od něho dvacet franků. Mohly být dvě hodiny.

Fabrizio byl ještě celý okouzlený tou zvláštní podívanou, když tu skupina generálů v doprovodu asi dvaceti husarů tryskem přejela cíp veliké louky a na jejím konci se zastavila; jeho kůň zařehotal, dvakrát nebo třikrát se vzepjal a škubal prudce hlavou, nespokojen s uzdou, která ho přidržovala. „Dobrá, jak chceš!“ řekl si Fabrizio.

Ponechán sám sobě, kůň tryskem vyrazil za družinou provázející generály. Fabrizio napočítal čtyři přemované klobouky. Za čtvrt hodiny pak poznal podle toho, co říkal jeho soused husar, že jeden z těch generálů je slavný maršál Ney. Byl na vrcholu štěstí; nemohl však uhodnout, který z těch čtyř generálů je maršál; byl by dal všecko na světě, kdyby to věděl, ale vzpomněl si, že nesmí mluvit. Družina se zastavila před širokým příkopem, jež včerejší liják naplnil vodou; byl vrouben vysokými stromy a ohraničoval po levé straně louku, u níž Fabrizio koupil koně. Skoro všichni husaři seskočili z koně; břeh příkopu byl příkrý a mazlavý a voda stála dobré tři čtyři metry pod úrovní louky. Fabrizio, bez sebe radostí, myslil víc na maršála Neye a na slávu než na svého koně, který v silném rozjaření skočil do struhy; voda vystříkla značně vysoko a řádný šplách úplně promočil jednoho z generálů; generál hlasitě zaklel: „Zatracený dobytku!“ Fabrizio se cítil tou